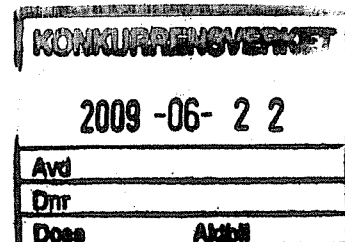

**LÄNSRÄTTEN I
SÖDERMANLANDS LÄN**

DOM
2009-06-18
Meddelad i
Nyköping

Mål nr
1175-09
Enhet 3

Handläggare:
Jenny Rangstad Ekenbark

SÖKANDE

Kinnarps Interior Mälardalen AB, 556631-4869
Lysgränd 3
721 30 Västerås

Ombud:

Advokat Thomas Svedberg
Gärde Wesslau Advokatbyrå
Box 7253
103 89 Stockholm

MOTPART

Strängnäs kommun, 212000-0365
Nygatan 10
645 80 Strängnäs

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

DOMSLUT

Länsrätten avslår ansökan.

Länsrätten upphäver det interimistiska beslutet från den 24 april 2009.

Därmed löper, på sätt följer av 16 kap. 1 § tredje stycket andra meningen 2.

LOU, från dagen för denna dom en ny tiodagarsfrist inom vilken ansökan får prövas.

Dok.Id 69459

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 194 611 25 Nyköping	Folkungavägen 4	0155-20 04 50 E-post: lansrattenisodermanland@dom.se	0155-20 04 90	måndag – fredag 09:00 - 12:00 13:00 - 15:00

ANSÖKAN M.M.

Strängnäs kommun (kommunen) inbjöd, tillsammans med Strängnäs Fastighets AB och Strängnäs Bostads AB, genom anbudsfrågan den 25 november 2008 (Dnr KS/2008:768-059) leverantörer att lämna anbud på möbler, belysning och textilier för kontor, förskola, skola samt offentlig miljö för tecknande av ramavtal. Kommunen beslutade genom tilldelningsbeslut den 9 april 2009 att anta anbud från Lekolar AB inom gruppen Förskole- och Skolmöbler och anbud från Thule möbler AB inom grupperna Kontorsmöbler, Offentlig miljö samt Textil.

Kinnarps Interior Mälardalen AB (Kinnarps) ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar bl.a. att länsrätten ska förordna att upphandlingen ska göras om. Till stöd för ansökan anförs bl.a. följande.

Kommunen har avvikit från förfrågningsunderlaget såvitt avser utvärderade kriterier dels då kommunen under sin handläggning tagit bort ett kriterium, dels då kommunen under sin handläggning lagt till ett kriterium jämfört med anbudsunderlaget. Förändringarna innebär att de grundläggande förutsättningarna i upphandlingen har ändrats och det har omöjliggjorts för anbudsgivarna att bedöma hur utvärderingen skulle komma att ske och därmed hur anbuden skulle ha upprättats. När tilldelningsbeslutet offentliggjordes framkom att kommunen i väsentlig mån avvikit från de nu angivna förutsättningarna. För det första har kommunen såvitt avser gruppen "offentlig miljö" slagit ihop kriterierna "funktion" och "ergonomi" till ett kriterium med en betygsättning. Detta trots de frågor som ställdes i förtydligande syfte under anbudstiden och i strid med de svar som då angavs att det var fråga om skilda kriterier. Det synes även som kommunen gjort det samma avseende gruppen "kontorsmöbler". För det andra har kommunen särskilt utvärderat ett kriterium benämnt "stabilitet och hållbarhet", trots att det av anbudsunderlaget klart följer att detta utgjorde en del av kriterier

avseende funktionella egenskaper. Genom att agera på nu beskrivet sätt har kommunen förändrat grunderna för upphandlingen på ett sätt som står i strid med LOU.

Kommunen har vidare brutit mot LOU genom att avvika från anbudsunderlaget såvitt avser utvärdering av kriteriet ”garanti”, trots föregående frågor från anbudsgivarna. Dessutom har kommunen såvitt avser anbudsgivaren Thule möbler AB, tillämpat en felaktig betygssättning för detta kriterium. Även i detta avseende föreligger brott mot LOU då kommunen inte heller i denna del har genomfört upphandlingen på ett öppet icke-diskriminerande sätt. Av anbudsunderlaget följer att kommunen avsåg utvärdera kriteriet ”garantiåtaganden”. Då det av anbudsunderlaget inte gick att utläsa vad detta närmare avsåg och hur utvärderingen skulle gå till, ställdes under anbudstiden en fråga om detta. På frågan om hur beräkning för betygssättning av ”garantiåtaganden” skulle ske svarade kommunen således ”tid och omfattning”. När tilldelningsbeslutet offentliggjordes framkom att kommunen utvärderat detta kriterium utifrån en särskild poängskala. Att utvärdera på detta sätt överensstämmer inte på något sätt med de förutsättningar som hade presenterats för anbudsgivarna och står i strid med LOU.

Slutligen har kommunen brutit mot LOU genom den valda utvärderingsmetoden i kombination med att anbudsunderlaget stadgade att kvalitetskriterierna och kriteriet pris skulle värderas lika. Utvärderingen har dessutom inte varit lika för samtliga anbudsgivare, varför upphandlingen inte skett på ett öppet och icke-diskriminerande sätt. Kommunen har vid utvärderingen använt ett det de kallar ”Trade Extensions utvärderingssystem”. Enligt anbudsunderlaget skulle pris och kvalitet inverka ungefär lika mycket. Systemet innebär emellertid dels att priset inte alls ges den vikt som kvalitetskriterierna får, vilket står i strid med anbudsunderlaget, dels att anbudsgivare som angivit samma pris inte erhåller samma beräkning för priset (eftersom påslaget för priset blir beroende av de poäng man erhållit för

kvalitetskriterierna). Det sistnämnda är ett klart brott mot icke-diskrimineringsprincipen och är i strid med LOU.

Kinnarps liksom andra anbudsgivare kan ha lidit skada då anbudsunderlaget och därmed de grundläggande förutsättningarna för upphandlingen, liksom kommunens sätt att tillämpa anbudsunderlaget, står i strid med LOU. Att saken är uppenbar och väsentlig torde det inte kunna råda något tvivel om.

Kommunen bestrider Kinnarps talan och yrkar att länsrätten ska avslå begäran om att upphandlingen ska göras om. Till stöd för detta anförs bl.a. följande. Grunden för bestridandet är att Kinnarps inte har lidit skada eller riskerat att lida skada. De sakomständigheter som Kinnarps anfört förändrar inte val av leverantör. Det framgår inte i någon del av Kinnarps inlägga på vilket sätt anbudsutvärderingen har skadat Kinnarps. Istället anger Kinnarps att upphandlingen och det sätt på vilket redovisningen av resultatet av upphandlingen genomförts rent allmänt kan ha skadat anbudsgivare.

Redovisningen av kriterierna funktionella, ergonomiska och estetiska egenskaper har gjorts för att det tydligt ska framgå av utvärderingsmatrisen att det rör sig om tre olika kriterier. Det framgår redan av förfrågningsunderlaget att de funktionella egenskaperna också omfattar stabilitet och hållbarhet. Eftersom de funktionella och ergonomiska egenskaperna i övrigt ligger i linje med varandra medan hållbarhet och stabilitet är två specifika undergrupper till kriteriet funktionalitet har det varit lämpligt ur transparensynpunkt att redovisa utvärderingen på sätt som gjorts. Vid en rättelse av dessa kriterier och betyg, framgår att resultatet av utvärderingen är oförändrad. Kommunen har varken lagt till något utvärderingskriterium eller tagit bort något utvärderingskriterium i förhållande till vad som angivits i förfrågningsunderlaget.

Som Kinnarps mycket riktigt har förstått har det förekommit en felskrivning vid anbudsutvärderingen för gruppen kontorsmöbler. De estetiska egenskaperna har inte utvärderats två gånger. Kinnarps kan därför inte ha lidit skada på grund av felskrivningen.

I förfrågningsunderlaget angavs ingen indelning av den angivna betygsskalan. Fem år var angivet som minsta acceptabla garantitid vilket då enligt utvärderingsmodellen motsvarande betyg tre. Vilka alternativa garantitider som anbudsgivare kunde komma att erbjuda var inte känt vid upprättandet av förfrågningsunderlaget. Kinnarps påstår att det stora flertalet av Thule möbler AB: s underleverantörer har en garantitid av fem år och således inte kan erhålla fem i betyg. Kommunen medger att betygssättningen varit felaktig. Den felaktiga betygssättningen har dock varit så ringa att det vid en rättelse av dessa artiklar framgår att resultatet av utvärderingen blir oförändrad.

Utgångspunkten för kommunens utvärderingsmodell är att kvalitet värderas i monetära termer. En anbudsgivares lämnade pris justeras i modellen med avseende på hur väl dennes kvalitetskriterier uppfyller de krav som är angivna i förfrågningsunderlaget. Ju mer anbudsgivarens kvalitetspoäng avviker från den i förfrågningsunderlaget maximala poängen, desto mer justeras priset upp. Modellen är transparent. Givet en anbudsgivares förväntningar om hur dennes kvalitet kommer att bedömas, så kan anbudsgivaren simulera vilka kombinationer av pris och kvalitet som ger det bästa anbudet. Den aktuella modellen har varit föremål för ansökan om överprövning vid länsrätten i Stockholm (dom den 25 februari 2008 i mål nr 2305-08). Länsrätten avslog då ansökan. Också i det s.k. Veolia-målet, som avsåg SL: s upphandling av operatör för tunnelbana, avslog länsrätten ansökan om överprövning.

Kinnarps har härefter vidare utvecklat sin talan i enlighet med vad som anförts ovan.

På yrkande av Kinnarps förordnade länsrätten den 24 april 2009 att kommunens upphandling inte får avslutas innan något annat har beslutats.

DOMSKÄL

Av 1 kap. 9 § LOU framgår att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 16 kap. 2 § LOU anges att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Av anbudsförfrågan framgår bl.a. följande.

5.3 Utvärderingskriterier

Kvalitetskriterierna är graderade utifrån två nivåer.

Av mycket stor betydelse (vikt 6) är:

Kvalitet med avseende på funktionella, estetiska och ergonomiska egenskaper. Med funktionella egenskaper omfattas även stabilitet och hållbarhet.

Av stor betydelse (vikt 4) är:

Kvalitet med avseende på leveranstid, miljö, service och garantiåtaganden.

Betygsättning av ovanstående kriterier sker i skalan 1 – 5.

Pris

Kriterierna är rangordnade.

Av bilaga 2 till anbudsförfrågan framgår bl.a. följande.

Strängnäs kommun tillämpar Trade Extensions utvärderingssystem. Den leverantör som lämnat anbudet med det lägsta jämförelsetalet vinner. Jämförelsetalet räknas fram enligt nedanstående beskrivning. Grundidén är att de olika kvalitetsparametrarna viktas samman till ett tilläggstal. Anbudets jämförelsetal blir då priset, uppräknat med tilläggsstalet, där

uppräknigen görs som ett procentuellt påslag. För varje kvalitetskriterium anges en kriterievikt i skalan 2 – 6 samt kriteriebetyg i skalan 1 – 5 där högsta betyg är fem.

Totalbetyg = summering av kriteriebetyg x kriterievikt
Betygsprocent = (totalbetyg / största möjliga totalbetyg) x 100
Betygsprocent är alltså ett tal mellan 0 och 100.

Procentuell uppräkning.

Tilläggsstal = (100 - betygsprocent) x uppräkningsvikt

Jämförelsetal = lämnat pris x (1 + tilläggsstal/ 100)

Om uppräkningsvikten är v, innebär det alltså att: En procentenhets försämring av betyget innebär v procentenheters uppräkning av priset.

Definition av kriteriebetyg, i skalan 1 – 5, vid prövning av anbud.

Betyg 1

Anbudet är så ofullständigt att det inte går att utvärdera trots att anbudsgivaren uppfyller kraven beträffande finansiell och ekonomisk ställning samt har förmåga och kapacitet.

Betyg 2

Anbudets innehåll har så stora brister att det är oacceptabelt utifrån beställarens krav.

Betyg 3

Anbudets innehåll svarar upp mot beställarens minimikrav.

Betyg 4

Anbudets innehåll svarar väl upp mot de krav som beställaren efterfrågar.

Betyg 5

Anbudets innehåll motsvarar högt ställda krav på det som beställaren efterfrågar.

Av tilldelningsbeslut den 9 april 2009 framgår bl.a. avseende grupperna Kontorsmöbler, Förskole- och Skolmöbler och Offentlig miljö att de kriterier som utvärderats och som angetts vara av mycket stor betydelse (vikt 6) är funktionella och ergonomiska egenskaper, estetiska egenskaper samt stabilitet och hållbarhet. Vidare framgår avseende dessa grupper att de kriterier som utvärderats och som angetts vara av stor betydelse (vikt 4) är leveranstid, miljö, service och garantiåtaganden.

Av skrivelsen ”Frågor gällande Upphandling Strängnäs Kommun Möbler (2008:768)” framgår bl.a. att kommunen på fråga av Kinnarps uppgett att funktionella, estetiska och ergonomiska egenskaper är tre skilda kriterier med likvärdig vikt (vikt 6) samt att leveranstid, miljö, service och garantiåtaganden är fyra skilda kriterier med likvärdig vikt (vikt 4). Vidare framgår

att kommunen på fråga av Kinnarps uppgett att kriteriet garantiåtaganden skulle betygssättas utifrån tid och omfattning.

Länsrätten gör följande bedömning.

Tilldelningsbeslutet – utvärderade kriterier

Kinnarps har bl.a. gjort gällande att kommunen avvikit från förfrågningsunderlaget såvitt avser utvärderade kriterier. Enligt Kinnarps har detta skett dels då kommunen under sin handläggning tagit bort ett kriterium genom att funktion och ergonomi har slagits ihop till ett kriterium, dels då kommunen genom sin handläggning lagt till ett kriterium genom att kriteriet stabilitet och hållbarhet har utvärderats trots att det av anbudsunderlaget framgick att detta utgjorde en del av de funktionella egenskaperna.

Länsrätten kan inledningsvis, efter att ta tagit del av tilldelningsbeslutet, konstatera att utvärderingen i den aktuella delen gått till på det sätt Kinnarps gjort gällande. Dvs. kommunen har utvärderat kvalitet bl.a. utifrån kriterierna funktionella och ergonomiska egenskaper, estetiska egenskaper och stabilitet och hållbarhet. I förfrågningsunderlaget angavs att kvalitet skulle utvärderas med avseende på funktionella, estetiska och ergonomiska egenskaper, alla angivna till vikt 6. Vidare angavs att funktionella egenskaper omfattade även stabilitet och hållbarhet. Mot bakgrund av det anförda finner länsrätten att kommunen genom den sammanslagning och uppdelning av kriterier som skett till viss del frångått förfrågningsunderlaget och vad som angetts i skrivelsen ”frågor och svar” vid anbudsutvärderingen. Enligt länsrättens mening kan det emellertid inte anses vara fråga om att kommunen lagt till ett nytt kriterium, då det framgick av förfrågningsunderlaget att funktionella egenskaper omfattade även stabilitet och hållbarhet, eller tagit bort ett kriterium, då det är fråga om en sammanslagning. Mot bakgrund av det sagda finner länsrätten att kommunens agerande inte kan ha inverkat menligt på anbudsgivarnas möjligheter, att på basis av

förfrågningsunderlaget lämna ett konkurrenskraftigt anbud, i så hög grad att en överträdelse av LOU och principen om transparens kan anses ha skett. Grund för ingripande i denna del saknas därför.

Kinnarps har vidare gjort gällande att inte heller kriteriet garantiåtaganden utvärderats på sätt som tidigare angetts då kommunen på fråga av Kinnarps uppgett att betygsättningen skulle ske utifrån tid och omfattning.

Av förfrågningsunderlaget framgår att betygsättningen av kriteriet garantiåtaganden skulle ske i en skala från ett till fem samt att garantin bör vara minst fem år. Av tilldelningsbeslutet (bilaga 1) framgår att kriteriet garantiåtaganden betygssatts genom en skala där garantitiderna ett till två år gett betyget ett, tre till fyra år gett betyget två, fem år gett betyget tre, sex till nio år gett betyget fyra och tio till femton år gett betyget fem. Det anges i förfrågningsunderlaget (bilaga 2, Utvärderingsmodell) att betyget tre svarar upp mot beställarens minimikrav. Vidare anges i förfrågningsunderlaget att garantin bör vara minst fem år, vilket således får anses motsvara beställarens minimikrav. I tilldelningsbeslutet har följaktligen garantitiden fem år gett betyget tre. Mot bakgrund av att det av förfrågningsunderlaget varit möjligt att utläsa att garantitiden fem år gett betyget tre samt i beaktande av att det av förfrågningsunderlaget åtminstone i allmängiltiga termer framgår vad som krävs för att få de övriga betygen anser länsrätten att kommunen inte förfarit på ett sådant sätt som ska anses medföra någon åtgärd enligt LOU.

Utvärderingsmodellen – pris i förhållande till kvalitet

Kinnarps har invänt mot att det i förfrågningsunderlaget anges att pris och kvalitet ska värderas lika när det utvärderingssystem som kommunen använt sig av ”Trade Extensions utvärderingssystem” medfört dels att priset inte alls ges den vikt som kvalitetskriterierna fått, dels att anbudsgivare som angett samma pris inte erhåller samma beräkning för priset eftersom

påslaget för priset blir beroende av de poäng man erhållit för kvalitetskriterierna.

Av förfrågningsunderlaget framgår att utvärderingssystemet använder sig av en modell där de offererade priserna beläggs med ett procentuellt påslag beroende på de poäng som anbudsgivarna erhåller vid utvärderingen av tilldelningskriteriet kvalitet.

Länsrätten konstaterar inledningsvis att det i rättskällorna inte är närmare beskrivet hur anbudsutvärderingen ska genomföras. Det sagda får anses medföra att utvärderingsmodeller får godtas som garanterar nödvändig öppenhet och likabehandling mellan anbudsgivarna. Länsrätten finner, mot bakgrund av det sagda och i beaktande av att det av förfrågningsunderlaget klart och tydligt är beskrivet hur utvärderingsmodellen är avsedd att fungera och hur utvärderingen ska komma att gå till, att modellen får anses uppfylla de krav som ställs enligt LOU och att det därför saknas skäl för att i detta avseende ingripa mot upphandlingen.

Länsrätten finner inte heller att vad Kinnarps i övrigt har anfört utför grund för ett ingripande enligt LOU. Ansökan ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1a)

Helena Sohl

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till Kammarrätten i Stockholm. Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.